

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิจัย
8. อภิปรายผลการวิจัย
9. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู

4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

5. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ที่อยู่ในโรงเรียนแต่ละอำเภอ

6. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง

3. ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อยู่ในระดับมาก

4. ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน

5. ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ที่อยู่ในโรงเรียนแต่ละอำเภอ มีความแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างไว้ ดังนี้ คือ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2,253 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 176 คน และครู จำนวน 2,077 คน จากโรงเรียน 176 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 176 แห่ง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้น ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (วาโร พึงสวัสดิ์. 2548: 205-206) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 327 คน แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 352 คน ซึ่งการได้มาของกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหาร 176 คน และการเลือกอย่างง่ายโดยเลือกครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน 176 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 352 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ของทั้ง 10 องค์ประกอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ทั้ง 7 อำเภอ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 176 คน ครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน จำนวน 176 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 352 คน ให้ช่วยตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยไปแจกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองบางส่วนและจัดส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 352 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (%)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการดำเนินงาน

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามจุดมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้ สมมติฐานข้อ 1 “สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก” ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สมมติฐานข้อ 2 “ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง” ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สมมติฐานข้อ 3 “ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อยู่ในระดับมาก” ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สมมติฐานข้อ 4 “ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความต่างกัน” ใช้สถิติการทดสอบเอฟเทส (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) สมมติฐานข้อ 5 “ประสิทธิผล

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนแต่ละอำเภอมีความแตกต่างกัน” ใช้สถิติการทดสอบเอฟเทส (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา องค์ประกอบที่ 9 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และองค์ประกอบที่ 1 ด้านนโยบายของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) ลำดับสุดท้ายคือองค์ประกอบที่ 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$)

2. ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) รองลงมา องค์ประกอบที่ 5 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$) ลำดับสุดท้ายระดับปัญหาการดำเนินงานที่มีค่าน้อยที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 9 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.71$)

3. ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เรียงลำดับดังนี้ องค์ประกอบที่ 7 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) องค์ประกอบที่ 1 ด้านนโยบายของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) องค์ประกอบที่ 5 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) องค์ประกอบที่ 4 การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) องค์ประกอบที่ 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) และประสิทธิผลการดำเนินงานโดยรวม ตามลำดับ

4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามการปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างอำเภอ แตกต่างกันดังนี้ คือความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนโยบายของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านบริการอนามัยโรงเรียน ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ควรพัฒนา มีดังต่อไปนี้คือ องค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรพัฒนา ปัญหาการดำเนินงานสูงกว่าค่าเฉลี่ย ปัญหาการดำเนินงานโดยรวม องค์ประกอบที่ 4 การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ควรพัฒนา เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานสูงกว่าค่าเฉลี่ย ปัญหาการดำเนินงานโดยรวม องค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัยโรงเรียน ควรพัฒนา เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานสูงกว่าค่าเฉลี่ย ปัญหาการดำเนินงานโดยรวม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีผลการวิเคราะห์ที่นำมาอภิปรายตามประเด็น ดังนี้

1. ผลการวิจัยสภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ด้านนโยบายของโรงเรียน ด้านบริการอนามัยโรงเรียน ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้ดำเนินงานภายใต้องค์ประกอบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 10 ประการ โดยมีแนวคิดที่สำคัญที่มุ่งให้โรงเรียนและชุมชนร่วมกันทำงาน สนับสนุนให้ความรู้ด้านสุขอนามัย มีการตรวจสอบคุณภาพด้านโภชนาการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา เดชเรือง (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานโรงเรียน

ในโครงการส่งเสริมสุขภาพตามการรับรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขต
วิภาวดี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และงานวิจัยของชาญศักดิ์ โคตร
ภัทร (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า
ความคิดเห็นของข้าราชการครู และคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่มีต่อการดำเนินงาน
โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความ
คิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
สกลนคร เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับน้อย ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ปัญหา
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้าน
ที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้าน
บริการอนามัยในโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า บริบทในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีความ
แตกต่างกันในด้านสภาพแวดล้อม ชุมชน ทำให้บางโรงเรียนไม่ค่อยมีการจัดการประชุม
ระหว่างสถานศึกษากับโรงเรียนในเรื่องของการส่งเสริมอนามัยและอยู่ในระดับน้อย 7 ด้าน
ได้แก่ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านนโยบายของโรงเรียน
ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ด้านสุข
ศึกษาในโรงเรียน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร
ในโรงเรียน และด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากมี
การตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจากหน่วยงานต่างๆอยู่เสมอ
และมีการให้ความรู้ในโรงเรียนด้านการส่งเสริมอนามัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรง
ชัย วินิจสกุลไทย (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานโรงเรียน
ส่งเสริมสุขภาพ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยเขตไผ่อรุณพัฒนา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู
ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและคณะครูที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มาจาก
วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตไผ่อรุณพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี

เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวของ
 ลิเคอร์ท จำนวน 71 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย
 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน
 สหวิทยาเขตไผ่อรุณพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยเฉลี่ย
 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และงานวิจัยของปานหทัย ประสานสุข (2556: บทคัดย่อ)
 ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสิริมังคลานุสรณ์
 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน
 กิจกรรมที่ปฏิบัติได้สูงสุดคือ การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีใน ส่วนกิจกรรมที่มี
 ผู้ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การเปิดฝึกสอนกีฬาที่ครูนัดให้แก่ชุมชน ปัญหาที่พบคือ ไม่สามารถ
 จัดกิจกรรมความร่วมมือกับชุมชนได้ นอกเหนือจากการชี้แจงให้ผู้ปกครองและแจ้งผ่าน
 หนังสือ จากโรงเรียน ถึงผู้ปกครอง ข้อเสนอแนะคือควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

3. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ
 ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ตรงตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ว่า
 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบ อยู่ใน
 ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากโดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่
 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านนโยบายของโรงเรียน ด้านบริการอนามัย
 โรงเรียน ด้านบริการจัดการในโรงเรียน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้าน
 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ด้าน
 สุขศึกษาในโรงเรียน และด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ มีนา โอราวัฒน์ (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารโรงเรียน
 ส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และ
 งานวิจัยของชาลินี กิจรุ่งเรืองกุล (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทักษะการบริหารของ
 ผู้บริหารกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการ
 ปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่าการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพใน
 สถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่นเขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและ

รายด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียนและมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ทำให้โรงเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชนส่งเสริมสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน มีการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน มีการวางแผนงานสุขภาพิบาลอาหาร จัดสถานศึกษาเป็นที่ปลอดอบายมุข สารเสพติด และมีการป้องกันอุบัติเหตุเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษามีสุขภาพอนามัยที่ดี

4. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิตารัตน์ รัฐวิเศษ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการนำนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ระดับของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการนำนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครปฐม พบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครปฐม พบว่า ภาวะผู้นำการมุ่งใจการมีส่วนร่วมการทำงานเป็นทีม การติดต่อสื่อสาร และขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนที่ตั้งของโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์ และงานวิจัยของอมรรัตน์ พึ่งน่วม (2556: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการ

ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผลการประเมิน พบว่า ด้านปัจจัยพื้นฐานและสภาวะ แวดล้อมของโครงการ ตามความคิดเห็นครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้อมี การดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุดคือ มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทราบก่อนดำเนินโครงการ และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน ด้าน กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ กำหนดไว้

5. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในโรงเรียนของแต่ละอำเภอ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนโยบายของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการ จัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านบริการอนามัยโรงเรียน ด้านสุขศึกษา ในโรงเรียน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาคร วงศ์เพิ่ม (2551,บทคัดย่อ)ได้ ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน ในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียน บ้านเลี้ยว ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วม ของชุมชนในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วม ของชุมชนอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พบว่าด้านการบริการอนามัยในโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นมากเป็นอันดับแรก องค์ประกอบที่มีความคิดเห็นรองลงมา ได้แก่ ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ องค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นปานกลาง ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทาง สังคม และด้านนโยบายของโรงเรียนตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษา สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า สภาพของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้เป็นอย่างดี ซึ่งการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจะต้องทำเป็นกระบวนการที่เน้นการส่งเสริมด้านสุขนิสัยและอนามัย โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ของบุคลากรในโรงเรียน โดยต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้ มีการปฏิสัมพันธ์กันของคนภายในโรงเรียนเดียวกัน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้ด้านการส่งเสริมอนามัยต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 จากการวิจัยพบว่า ปัญหาของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย แต่ยังพบว่าปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และบริการอนามัยโรงเรียน มีแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยโดยการจัดให้มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานอนามัยของโรงเรียน เช่น การจัดทำแผ่นพับความรู้ มีการจัดโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และมีการจัดการประชุมร่วมกับชุมชนเป็นประจำเพื่อให้ชุมชนได้ทราบถึงปัญหาและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และให้มีการบริการอนามัยโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ให้นักเรียนได้รับการฉีดวัคซีนตรงตามกำหนดและได้รับการตรวจสุขภาพทุกภาคเรียน รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นช่วยใช้ในการดูแลสุขภาพผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

1.3 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

และครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรภายในโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมอนามัยของผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน อาทิเช่น การจัดกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน พัฒนาบุคลากร และพัฒนาองค์การ ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ องค์กรสามารถมีการดำเนินการจัดการส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มอื่นๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เช่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษานักเรียน เป็นต้น